

Міжнародна науково-практична конференція «ЄВРОПЕЙСЬКІ ЦІННОСТІ РІЗНОМАНІТТЯ ТА ІНКЛЮЗІЇ В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ УКРАЇНИ» та міжнародний Workshop «ЄВРОПЕЙСЬКА ІНТЕГРАЦІЯ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ВИКЛИКИ ДЛЯ УКРАЇНИ»

Міжнародна науково-практична конференція відбулася 17–18 грудня 2020 року. Організаторами конференції виступили Міністерство освіти і науки України, Національний Еразмус Офіс в Україні, Українська асоціація дослідників європейських цінностей в освіті (AREVE), Українська асоціація викладачів та дослідників європейської інтеграції (APREI), Факультет педагогічних наук DISFOR – Університет Генуї (Італія), Університет Жиліна (Словакія), Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова, Національний університет біоресурсів і природокористування України, Сумський національний аграрний університет, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Б. Хмельницького, Київський національний університет культури і мистецтв, Запорізький національний університет.

Захід відбувся в рамках імплементації проекту напряму Жана Монне «Європейські цінності різноманіття та інклюзії для сталого розвитку» Erasmus+ Jean Monnet Project «European values of diversity and inclusion for sustainable development» у співпраці з проектами – Кафедра Жана Монне «Соціальні та культурні аспекти Європейських Студій».

Конференція і воркшоп були покликані узагальнити багатий науково-практичний досвід розробки, апробації та імплементації в культурно-освітній простір ідей, концепцій, стратегій євроінтеграції, які центруються на розумінні сучасних та історично виправданих систем цінностей. Профе-

сор Кафедри Жана Монне SCAES та академічний координатор Проекту Жана Монне EVDISD, доктор філософських наук, професор М. Нестерова визначила найважливіші напрями рефлексії та діалогу: європейські цінності в розвитку людського потенціалу закладів освіти; європейський досвід інклюзивної освіти; різноманіття та інклюзії в соціально-економічному розвитку; європейські цінності для сталого розвитку освіти.

Глибинний зміст євроінтегративної аксіологічної ідеї, що органічно пов'язаний з комплексом смислів, орієнтирів та настанов не тільки досягнення європейських стандартів суспільного життя, а й знаходження порозуміння суб'єктів реального (найближчого) простору, на пленарній сесії представили

Д. Спұлбер, професор Університету Генуї (Італія), Л. Шинкарук, доктор економічних наук, професор, член-кореспондент НАН України, зав. кафедри виробничого та інвестиційного менеджменту Національного університету біоресурсів і природокористування України, М. Деліні, доктор економічних наук, доцент кафедри виробничого та інвестиційного менеджменту Національного університету біоресурсів і природокористування України,

О. Мельник, кандидат технічних наук, член правління APREI, старший науковий співробітник, координатор Кафедри Жана Монне EUClead Сумського національного аграрного університету, М. Шеремет, доктор педагогічних наук, професор, декан фа-

Стаття є результатом досліджень у межах проекту «Європейські цінності різноманіття та інклюзії для сталого розвитку» (620545-EPP-1-2020-1-UA-EPPJMO-PROJECT)

The European Commission's support for the production of this publication does not constitute an endorsement of the contents, which reflect the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

культету спеціальної та інклюзивної освіти НПУ імені М. П. Драгоманова, Г. Афузова, кандидат психологічних наук, доцент факультету спеціальної та інклюзивної освіти НПУ імені М. П. Драгоманова.

У день відкриття конференції відбувся вебінар «Інклюзивна освіта як інструмент соціальних інновацій: європейський досвід», який провела професор Університету Генуї (Італія) Діана Спунбер та більш ніж 200 учасників конференції вивчали досвід інклюзивних практик у секціях: Практичний воркшоп Раїси Кравченко (ГО «Коаліція захисту прав осіб з інвалідністю внаслідок інтелектуальних порушень «Європейський досвід застосування практичних інструментів інклюзивної освіти» – модератор М. Нестерова); «Розмаїття цінностей в інклюзивному просторі: досвід психолого-педагогічних практик» – модератор О. Троїцька; «Освітня інклюзія: від рівних прав до рівних можливостей» – модератор Г. Афузова.

Другий день конференції відкрив П. Крайнік, менеджер проєктів напряму Жана Монне, Національний Еразмус+ офіс в Україні, ґрунтовно доповіддю «Європейські цінності у викладанні. Досвід Програми Жана Монне», який посприяв створенню атмосфери напруженого творчого пошуку інноваційних практик в освіті. Кожна доповідь учасників конференції викликала глибоке зацікавлення та інтерес. Науковці О. Тупахіна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри німецької філології і перекладу Запорізького національного університету, координатор Модуля Жана Монне EUVOLIA, Т. Андрущенко, доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політичної психології та міжнародних відносин, Н. Кочубей, доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри менеджменту та інноваційних технологій соціокультурної діяльності, Т. Троїцька, доктор філософських наук, професор кафедри філософії МДПУ імені Б. Хмельницького, О. Троїцька, доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії МДПУ імені Б. Хмельницького, концептуально окрес-

лили євроінтеграційну спрямованість культурно-освітнього простору як сукупність впливових і значущих для суб'єктів освіти ціннісно-сміслових, інформативно-екзистенціальних зв'язків з усіма інституціями та суб'єктами цього простору.

У другий день конференції відбулася серія тренінгів «Європейські цінності в освіті» (А. Чужиков, кандидат економічних наук, доцент кафедри тележурналістики та майстерності актора, Мар'я Нестерова, доктор філософських наук, професор, професор Кафедри Жана Монне SCAES та академічний координатор Проєкту Жана Монне EVDISD), віртуальний клас М. Бласкової, професора Університету Жиліна (Словакія), «Європейські цінності в розвитку людського потенціалу для сталого розвитку освіти», секції «Болонський процес як чинник сталого розвитку освіти» (модератор – О. Оржель, доктор наук з державного управління, член команди Проєкту Жана Монне EVDISD);

«Цінності прогресу або прогрес цінностей: освіта і сталий розвиток» (модератор – О. Яценко, кандидат філософських наук, доцент, член команди Проєкту Жана Монне), «Практичні інструменти аналізу та сталого розвитку освітнього середовища» (модератор – М. Нестерова, доктор філософських наук, професор, професор Кафедри Жана Монне SCAES). Усі пленарні, секційні та інші студії характеризувала наскрізна рефлексія стосовно питань інклюзії та сталого розвитку, їх органічного зв'язку, синергії та гармонії. Саме рефлексія та критичне мислення поставали поштовхом до діалогу та трансформації особистісних ціннісних засад.

11 грудня 2020 р. у рамках проєкту Кафедра Жана Монне «Соціальні та культурні аспекти Європейських Студій» (SCAES) – 620635-EPP-1-2020-1-UA-EPPJMO-CHAIR було проведено Міжнародний воркшоп «Європейська інтеграція: перспективи та виклики для України». Учасниками воркшопу стало більше 200 осіб з різних куточків України та світу та було представлено понад 8 університетів, що стало можливим за умов дис-

танційного доступу через платформу ZOOM. Під час проведення воркшопу ставились важливі питання цінностей Євросоюзу, етапів його становлення, сучасних тенденцій розвитку. Особлива увага приділялась аналізу договорів ЄС, які регулюють діяльність, різним аспектам інтеграційного процесу, сучасному стану відносин між Україною та ЄС, грантовим можливостям фондів ЄС і, звичайно, перспективам та викликам, які стають перед Україною як майбутнім членом ЄС, та визначенням основних цінностей, які мають найбільше значення для учасників заходу.

На необхідності формування у здобувачів освіти громадянських, євроінтеграційних та загальнолюдських цінностей наголошували учасники заходу: П. Крайнік, менеджер проектів напряму Жана Монне, Національний Еразмус+ офіс в Україні, здобувач ІВО НАПН України «Проекти Жана Монне як реалізація євроінтеграційного курсу української освіти»; М. Нестерова, доктор філософських наук, професор НПУ ім. М.П. Драгоманова, академічний координатор Проєкту Жана Монне та Кафедри Жана Монне «Практика реалізації євроінтеграційного курсу в освітньому середовищі НПУ ім. М.П. Драгоманова», Д. Спұлбер, PhD, професор Університету Генуї (Італія), «Ковід: виклики євроінтеграції»; О. Оржель, доктор наук у сфері держуправління, провідний науковий співробітник, завідувач відділу політики і врядування у вищій освіті Інституту вищої освіти Національної академії педагогічних наук України (НАПН України), «Заснування та розвиток ЄС: ціннісні засади та орієнтири для України»; Л. Шинкарук, доктор економічних наук, професор, член-кореспондент НАН України, завідувач кафедри виробничого та інвестиційного менеджменту НУБіП України, «Грантова підтримка фондів ЄС»; О. Троїцька, професор, доктор філософських наук, завідувач кафедри філософії Мелітопольського державного педагогічного університету імені

Богдана Хмельницького, «Євроінтеграційні чинники розвитку культурно-освітнього простору: діалог і розуміння»; М. Деліні, доктор економічних наук, доцент кафедри виробничого та інвестиційного менеджменту НУБіП, «Переваги та недоліки Європейської інтеграції України»; О. Мельник, кандидат технічних наук, член правління APREI, старший науковий співробітник, координатор міжнародних проєктів Сумського національного аграрного університету, «Кліматична політика України в розрізі євроінтеграційних процесів».

Робота в сесійних залах розгорталась за напрямками: європейські цінності для реалізації євроінтеграційного курсу системи освіти в Україні (модератори – О. Яценко, М. Нестерова); євроінтеграційні процеси в культурно-освітньому просторі (модератор – О. Троїцька); соціально-економічні виклики євроінтеграції для України (М. Деліні); екологічні виміри європейської інтеграції (модератор – О. Мельник); медіа аспекти євроінтеграції, медіа політика (модератор – А. Чужиков).

Воркшоп засвідчив доцільність таких практик, як відкритої платформи взаємодії ідей, теорій, підходів, принципів, життєвого досвіду у творенні ціннісного знання та переходу з прагматичної спрямованості життєдіяльності до гармонійної реалізації людського потенціалу. Логічним завершенням і підсумком воркшопу і конференції стали практичні рекомендації, які повернуть увагу академічної громади до системи європейських цінностей, що значною мірою сприяють піднесенню людини від «здорового глузду» повсякденності до ціннісного входження у широкий європейський культурний простір.

Олена ТРОЇЦЬКА

доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії Мелітопольського Державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького